

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Одеського державного аграрного університету
д.е.н., проф. Лівінському А.І.

РЕЦЕНЗІЯ

на рукопис дисертаційної роботи

Седова В.А. на тему: «Модернізація системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора економіки», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми. Сучасний ринок праці вимагає наявності висококваліфікованих кадрів, здатних відповідати викликам глобальної конкуренції, забезпечувати інноваційний розвиток економіки та впровадження цифрових технологій. На даний час спостерігається брак кваліфікованих спеціалістів у сільськогосподарській сфері, зокрема, через старіння населення та міграцію молоді в інші галузі економіки або країни. Це ставить під загрозу стабільний розвиток аграрного сектору та його конкурентоспроможність.

Аграрний сектор України, як один із стратегічних напрямків економіки, значною мірою залежить від якості професійної підготовки фахівців, які адаптовані до потреб бізнесу. Водночас, існує невідповідність між існуючим рівнем підготовки фахівців та реальними вимогами ринку праці. Тому, виникає необхідність у модернізації підготовки кадрів, що спрямована на підвищення якості освіти, впровадження дуальних форм навчання та інтеграцію в освіту новітніх технологій, що є вкрай важливим у умовах сьогодення.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами, темами та планами. Представлений до захисту рукопис є частиною наукових досліджень за науково-дослідною тематикою кафедри менеджменту Одеського державного аграрного університету, а саме «Забезпечення соціо-еколого-економічного розвитку агропромислового виробництва та сільських територій на засадах інноваційного менеджменту та маркетингу» (номер державної реєстрації ДР 0121U109628), у межах якої автором було опрацьовано теоретико-методичні та прикладні засади модернізації системи підготовки кадрів вищої кваліфікації відповідно до попиту ринку праці аграрного сектора країни.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Проведені дисертантом дослідження охоплюють широке коло питань, з'ясування яких дає вичерпні відповіді на визначені завдання та дозволяє розкрити поставлену мету наукової роботи. На основі отриманих результатів сформульовано обґрунтовані, змістовні та логічні висновки та

пропозиції щодо удосконалення кадрової політики на державному, університетському та підприємницькому рівнях.

Дисертаційне дослідження містить великий обсяг первинної інформації, а також матеріали власних досліджень дисертанта, за результатами аналізу та узагальнення яких автором обґрунтовано основні наукові положення та розроблено рекомендації і практичний інструментарій щодо модернізації системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора економіки.

Дисертаційна робота Седова В.А. є закінченим науковим дослідженням, в якому отримані науково-обґрунтовані результати.

Обґрунтованість і достовірність основних результатів дисертації, висновків та рекомендацій підтверджується використанням для вирішення поставлених завдань дисертації комплексу наукових методів дослідження: абстрактно-логічного, системно-структурного підходу, монографічного, методів статистичного та економічного аналізу, графоаналітичного методу, розрахунково-конструктивного та балансового методів.

Дисертаційна робота викладена на 208 сторінках основного тексту та має 29 таблиць, 26 рисунків і схем, 11 додатків. Всі необхідні розділи згідно до вимог дисертаційної роботи доктора філософії наявні. Список опрацьованих та використаних джерел налічує 227 найменувань. Проведені дослідження підтверджені необхідними документами, розміщеними у додатках дисертації.

Дисертаційна робота Седова В.А. написана державною мовою і відповідає вимогам МОН України, щодо дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент». Принципових зауважень щодо змісту рукопису та оформлення немає. Наявні окремі стилістичні помилки не знижують значення та загальний рівень проведеного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному та організаційно-методичному обґрунтуванні забезпечення модернізації системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора економіки відповідно до викликів часу:

- запропоновано оновлення теоретичного бачення категорії «кадри вищої кваліфікації»;
- з наукової точки зору розглянуто модернізацію системи підготовки кадрів для аграрного сектора, як конкретну модель управління, відповідно до факторів впливу та із взаємозалежністю її внутрішніх складових та з урахуванням особливостей сучасних змін;
- сформовано підходи до подолання протиріч в системі державного реагування на зміни ринку праці в агросекторі, що спрямовані на забезпечення задоволення попиту стейкхолдерів аграрного сектора у кадрах вищої кваліфікації;

- запропоновано оновлену модель взаємодії, на засадах пов'язаності кадрової політики, на рівнях «держава-підприємство-освіта», як ключових учасників процесу формування людського капіталу орієнтованого на сучасні трансформаційні зміни;

- розроблено методичний підхід до моделі модернізації підготовки кадрів вищої кваліфікації шляхом створення Єдиної цифрової платформи «Освіта-наука-агробізнес», використання якої здійснюється на засадах приватно-державного партнерства;

- удосконалено індикатори визначення конкурентоспроможності галузевих закладів вищої освіти шляхом запровадження симбіозу рейтингів агенцій та інституцій державного нагляду та контролю, а також міжнародного визнання;

- продемонстровано та доведено залежність кількісного та якісного складу кадрів вищої кваліфікації в аграрному секторі економіки від сукупного впливу державної аграрної політики на ринок освітніх послуг, особливостей регіональної економіки, її соціального характеру, та кількості суб'єктів сільськогосподарського виробництва;

- сформовано концепцію дуальної форми здобуття освіти на засадах врахування потреб усіх учасників даної форми співпраці.

Зазначені результати впроваджено в освітній процес Одеського державного аграрного університету, Полтавського державного аграрного університету. Серед представників бізнесу рекомендації автора використовують у своїй діяльності СТОВ «Роздільнянське» Роздільнянського району Одеської області та СВК «Родина» Білгород-Дністровського району Одеської області.

Відомості про дотримання академічної доброчесності.

Дисертаційна робота Седова В.А. є оригінальною та не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, запозичень, інших елементів академічного плагіату, чи будь-яких інших факторів, які б могли вказувати на недотримання принципів академічної доброчесності. Про це свідчить як перевірка тексту дисертаційного дослідження технічними засобами, так і його експертна оцінка. Використані твердження та статистичні дані містять посилання на джерела інформації.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях. За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 7 наукових праць, зокрема 3 статті у наукових фахових виданнях України (категорія «Б») зі спеціальності 073 Менеджмент, 4 публікації – у збірниках матеріалів наукових конференцій. Публікації достатньою мірою розкривають основний зміст дисертаційного дослідження. Внесок автора у роботи, опубліковані у співавторстві, належним чином конкретизовано у переліку опублікованих за темою дисертації праць.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження доповідалися на 4 міжнародних наукових конференціях.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи.

Незважаючи на наукову, теоретичну і практичну значимість досліджень, як наукової і логічно завершеної кваліфікованої праці, в якій обґрунтовано і досягнуто мету та вирішені поставлені завдання, є необхідність звернути увагу здобувача та надати рекомендації до таких аспектів роботи:

1. У розділі 1 (п. 1.1) роботи варто було б надати характеристику поняття «кадри вищої кваліфікації» в контексті його дослідження в аграрному секторі економіки, та більш чітко визначити критерії віднесення персоналу до цієї категорії.

2. У п. 1.3 автор справедливо наголошує на тому, що впровадження моделі оцінки ефективності управління Balanced Scorecard (BSC) в рамках модернізації галузевого закладу вищої освіти дає можливість проводити аналіз ефективності і планування бюджетних витрат, однак ця модель не знайшла подальшого опрацювання в роботі.

3. Методика балансування дефіциту кадрів вищої кваліфікації на ринку праці (п. 1.3, с. 71) потребує додаткового уточнення. Є спірним розрахунок регіонального коефіцієнту збалансованості потреби та пропозиції кадрів вищої кваліфікації на основі співвідношення кількості працівників (на професійній основі) без вищої освіти та кількості безробітних (незайнятих) за професіями, які не відносяться до кадрів вищої кваліфікації, зареєстрованих у центрах зайнятості.

4. У розділі 2 роботи (п. 2.1) в контексті аналізу стану та тенденцій розвитку системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора економіки, автором проводяться дослідження забезпечення галузі в розрізі країни та її регіонів основними ресурсами, але для цього використовуються різні періоди дослідження. Наприклад, в таблиці 2.1 (Динаміка площі сільськогосподарських угідь в Україні) дані наведено лише за 2018-2020 роки.

5. У розділі 2 (рис. 2.3) наведено фактори, що стримують сільськогосподарську діяльність (станом на II квартал 2024 року). Одним з факторів, що здійснюють значний вплив на аграрний сектор, виділено «нестача робочої сили», але не зазначено методик отримання даних. Відтак, спірним є висновок автора, що визначені фактори вказують на певний дефіцит на ринку праці кадрів вищої кваліфікації.

6. У розділі 3 роботи заслуговують на увагу пропозиції автора щодо побудови Єдиної цифрової платформи «освіта-наука- агробізнес». Однак, поряд з достатньо всебічним розкриттям концепції її створення у формі державного підприємства, автором не достатньо опрацьований організаційно-економічний механізм його функціонування, а також напрямки практичного застосування цієї платформи суб'єктами агробізнесу.

В цілому наведені зауваження не зменшують теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи, і не знижують загальної позитивної оцінки проведеного наукового дослідження.

Загальний висновок. Всебічний розгляд дисертаційної роботи Седова Вячеслава Андрійовича «Модернізація системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора економіки», дозволяє зробити висновок, що дослідження представляє собою завершену наукову працю, яка за своєю новизною, актуальністю, якістю і обсягом виконаних досліджень, практичними цінностями, висновками та реалізацією отриманих розробок заслуговує позитивної оцінки, повністю відповідає вимогам пунктів наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017 «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктор філософії», який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 №44.

Зміст проведених досліджень знаходиться в контексті обраної тематики, мети та визначених завдань. Оригінальність використання методик досліджень, логіка викладення матеріалів, повнота опублікування результатів в фаховій літературі, апробація їх на конференціях є свідченням високого ступеня обґрунтованості наукових досліджень та аргументованості сформульованих висновків і пропозицій.

Відповідно дисертаційна робота Седова Вячеслава Андрійовича може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді ОДАУ на здобуття ступеня доктор філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент», галузь знань 07 «Управління та адміністрування».

11 жовтня 2024

Рецензент: доцент кафедри менеджменту
Одеського державного аграрного університету,
кандидат економічних наук, доцент

Ганна ДІДУР

підпис кандидата економічних наук, доцента Ганни ДІДУР, засвідчую:

вчений секретар ОДАУ
к. хім. наук, доцент

Олена ПЕСАРОГЛО